

Elīna Stašāne

Jelgavas Spīdolas Valsts ģimnāzija, 12. klase

Pedagoģe: Gunita Smiltāne

Kāpēc Latvijai ir svarīgas manas Satversmē ietvertās pamattiesības?

Attiecības starp valsti un cilvēku ir viens no faktoriem, kas nodrošina valsts funkcijas, tāpēc ir svarīgi, ka tiek sakārtots ne tikai ekonomiskais vai aizsardzības sektors, bet arī sadarbība ar iedzīvotājiem.¹ Cilvēka pamattiesības, kuras ietvertas Latvijas Satversmē, nosaka pienākumus, kādi jāievēro gan man pret valsti un citiem tās iedzīvotājiem, gan valstij pret mani. Cilvēktiesības ir svarīgas ne tikai man, bet arī Latvijai, jo tās dod brīvību izteiktajiem vārdiem un darbiem, kurus zinātnieki, mākslinieki un literāti rada, mediķi, pedagogi un zemnieki veic ikdienā, un tas ir ieguldījums Latvijas nākotnē un jaunradē.

Satversmes 100. pantā² ir teikts, ka ikvienam ir tiesības uz vārda brīvību. Tā mūsdienās jau kļuvusi par tik pašsaprotamu vērtību, ka neviens pat nespēj iedomāties, kā tas bija ne tik senā pagātnē, pirms 40–50 gadiem, kad cilvēks nedrīkstēja izteikt savu viedokli, runāt par noteiktām tēmām, tādām kā Latvijas brīvvalsts laiks, okupācija, deportācijas. Zinot tā laika notikumus, secinu, ka domu, vārdu ierobežošana nodara kaitējumu gan cilvēkiem, gan pašai valstij. Kolektīvos, kuru vadītāji neuzklausa indivīdu viedokli un neņem vērā ieteikumus, sākas stagnācija un nav iespējams sasniegt jaunas radošās virsotnes. Tikai atklātās sarunās un darbos var rasties idejas, kuras pēc tam realizējas iedvesmojošos mākslas darbos, inovatīvās biznesa idejās un tautsaimniecības attīstībā.

Vārda brīvība ļauj attīstīties arī zinātnei, jo brīva domu izteikšana veicina pieredzes apmaiņu, kas ir ļoti svarīga unikālu pētījumu tapšanai. To vislabāk var novērot skolēnu zinātniski pētnieciskajos darbos. Izstrādājot savu darbu ar nosaukumu “Skolēnu apmaiņas programmas kā mūsdienu mācību metode”, veicu oriģinālu pētījumu, kura pamatā bija dažādu valstu (Šveices, Francijas, ASV, Vācijas, Taizemes) skolēnu, kuri mācījušies manā skolā, aptauja, un secināju, ka apmaiņas programmas attīsta kritisko domāšanu, problēmu risināšanas spēju un pašiniciatīvu. Savukārt manas klasesbiedrenes veica pētījumu par Jelgavas Brīvības bulvāra vēsturi. Ar savu darbu rezultātiem varējām iepazīstināt ne tikai savas skolas pedagogus, bet arī piedalījāmies skolēnu zinātniski pētniecisko darbu konferencē valstī 2019. gadā, iegūstot godalgotas vietas. Skolēni savus talantus un radošumu parāda arī olimpiādēs kā Latvijā, tā pasaulē, un jauniešu sasniegumi liecina, cik liels potenciāls ir Latvijas nākotnei, kuru veido cilvēki, kas prot izmantot piešķirto brīvību.

Ikviens pants nodaļā “Cilvēka pamattiesības” ir radīts, lai jebkura persona būtu brīva gan savās izvēlēs, gan darbos, jo bez brīvības nerastos jaunas idejas, kas veicina valsts izaugsmi. Latvijas nākotnes uzplaukums nav naftas urbumi, bet gan radoši prāti, jaunrade un jaunieši, kas auguši brīvībā un patstāvībā. Tie ir cilvēki, kas ar savām zināšanām un brīvi iegūto pieredzi vairo un vairo valsts sasniegumus, Latvijas vārdam skanot pasaulē.

¹Ziemele I. *Par cilvēktiesību iedzīvināšanas mehānismiem*, Rīga: Latvijas Vēstnesis, 1996

²Balodis R., Endziņš A., Jundzis T. u. c. *Latvijas Republikas Satversmes komentāri*, Rīga: Latvijas Vēstnesis, 2011

Izmantotie informācijas avoti

1. *Balodis R., Endziņš A., Jundzis T. u. c. Latvijas Republikas Satversmes komentāri, Rīga: Latvijas Vēstnesis, 2011*
2. *Ziemele I. Par cilvēktiesību iedzīvināšanas mehānismiem, Rīga: Latvijas Vēstnesis, 1996*